

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/18-21
6356 S. STK/25

T.C.
İSTANBUL
BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ
48. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/365

Karar No. 2025/341

Tarihi: 20/02/2025

●SENDİKAL NEDENLERLE GEÇERSİZ FESİH
●SENDİKAL TAZMİNAT

ÖZETİ: Sendikal tazminat davalarında ispat yükünün işçide olduğu hallerde, işyerinde çalışan ve sendikaya üye olan işçilerin sayısı, hangi tarihlerde üye oldukları, üyelikten çekilen işçilerin olup olmadığı, işyerinde çalışmakta olan işçilerin bulunup bulunmadığı, aynı dönemde yetki prosedürünün işletilip işletilmediği, işyerinde önceki dönemlerde toplu iş sözleşmelerinin bağitlanıp bağitlanmadığı, yeni işçi alınıp alınmadığı ve alınmışsa yeni işçilerin sendikal olup olmadığı hususları araştırılmalıdır.

Tüm dosya kapsamı ve Türk Metal Sendikası ile ÇSGB'nın cevabi yazıları ve SGK kayıtları, üyelikten istifa eden işçi ve çıkarılan işçi sayıları, davacının Sendika üyesi olduğu tarih ile iş akdinin feshedildiği tarih, davacı tanıklarının beyanları ile birlikte değerlendirildiğinde ilk derece mahkemesince aksi yönde sonuca varılmış ise de davalı işverence yapılan feshin geçerli olmadığı ve feshin sendikal nedene dayalı olduğu anlaşılmaktadır.

Taraflar arasında görülen davada yukarıda esas ve karar numarası yazılan ilk derece mahkemesi kararının istinaf kanun yolunda incelenmesi taraf vekillerince istenmiş olmakla dairemizce yapılan inceleme sonucu gereği görüşülüp düşünüldü;

A- Davacı Talebinin Özeti:

Davacı vekili, müvekkili ve arkadaşlarının Türk Metal Sendikası'na üye olarak sendikal örgütlenme içerisine girdiklerini, iş yerindeki sendikal

örgütlenmeden haberdar olan işverenin ustabaşılara talimat vererek kimlerin sendikaya üye olduklarını öğrenmelerini ve sendika üyeliği bulunanları istifaya zorlamalarını istediklerini, işçiler üzerinde baskı ve korku yaratıldığını, sendikal olduğu tespit edilen işçilerin tek tek çağrılarak her birine fesih bildirimleri tebliğ edildiğini, birebir aynı olan bahse konu fesih bildirimindeki hususlardan hiçbirinin gerçeği yansıtmadığını beyanla feshin geçersizliğine, davacının işe iadesine ve 1 yıllık ücret tutarında sendikal tazminatın davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

B- Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davacının tüm hak edişlerinin banka kanalıyla ödendiğini, açılan diğer davalar ile davacı tarafın aynı gün iş akdine son verilmiş olmasının tek başına sendikal feshi karine teşkil etmeyeceğini, müvekkili şirkete ait dönem bordrolarının celp edilmesi durumunda 13.07.2021 tarihinden davacı tarafın iş akdine son verildiği tarihe kadar çeşitli nedenlerle 260 kişinin müvekkili şirket ile ilişkisinin kesildiğinin görüleceğini, üretim yapmak ve istihdam sağlamak amacı ile ilişkisi kesilen kişilerin yerine yeni personeller alındığını, müvekkili şirketin işe giriş çıkış sirkülasyonları incelendiğinde neredeyse aylık 40-45 çalışanın iş akdine son verildiğini, davaya konu fesihte herhangi bir sendikal neden bulunmadığını, müvekkili şirketin bağlı bulunduğu holding bünyesinde yer alan birçok şirkette toplu iş sözleşmesi uygulandığını, davacının bir işçi sendikasına girdiği hakkında bugün bile resmen veya haricen bir bilgisi bulunmadığını, mevzuat açısından da bilmesinin mümkün olmadığını beyanla haksız davanın reddine karar verilmesini savunmuştur.

C- İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

İlk Derece Mahkemesince (Çerkezköy İş Mahkemesi 13/03/2023 T. 2022/23 E. 2023/192 K.) yapılan yargılama sonucunda, feshin sendikal nedenlerle gerçekleştirildiği gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiş, karara karşı davalı vekilince istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine Dairemizin 07/03/2024 tarih ve 2023/1189 E, 2024/525 K.sayılı kararı ile ilk derece mahkemesi kararının HMK 353/1-a.6 maddesi uyarınca kaldırılmasına karar verilmiştir. Dairemiz kaldırma kararından sonra dava dosyası ilk derece mahkemesinin (Çerkezköy 3. İş Mahkemesi) yukarıda belirtilen esas sırasına kaydı yapılarak yapılan yargılama sonucunda davanın reddine karar verilmesi üzerine karara karşı bu defa davacı vekili tarafından istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

D- İstinaf Başvurusu:

Davacı vekili istinaf dilekçesinde özetle; ilk derece mahkemesi kararının hatalı olduğunu, davalıya kesilen idari para cezasının ilk derece mahkemesince yetersiz bulunduğunu, bunun hatalı olduğunu, bahse konu müfettiş raporunda iş sözleşmelerinin feshedilmesindeki asıl amacın sendika üyesi işçileri sendika üyeliğinden çekilmeye zorlama, sendika üyesi olmayanların ise sendikaya üye olmamasını sağlamak olduğunun tespit edildiğini, bahsi geçen müfettiş raporuna

karşı davalı işverence yetkili ve görevli iş mahkemelerine başvuruda dahi bulunulmadığını, davalı/yetkilileri hakkında sendikal hakların engellenmesi suçundan Çerkezköy Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2022/272 E. Sayılı dosya üzerinden verilen KYOK Kararının Çorlu 1. Sulh Ceza Hakimliği'nin 06/03/2024 Tarihli ve 2024/823 D.İş Sayılı kararı ile kaldırıldığını ve iş bu tarih itibarıyla soruşturmaya (2024/4648 sırasına kayıt edilerek) devam edildiğini, tüm seri dosyalarda sendikal feshine karar verildiğini, kararların BAM incelemesinden geçtiğini, müzekkere cevapları ve tanık beyanlarına göre feshin sendikal nedenlere dayandığının sabit olduğunu beyanla davanın kabulüne karar verilmek üzere ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

E- Delillerin Değerlendirilmesi ve Gerekçe:

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 341 ve devamı maddeleri uyarınca ve özellikle istinaf incelemesinin kapsamının öngörüldüğü 355. maddeye göre re'sen gözetilecek kamu düzenine aykırılık halleri dışında istinaf incelemesi istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılır.

Bu açıklama çerçevesinde bakıldığında açılan dava, davalı bünyesinde çalışan davacının iş akdinin feshi işleminin geçersizliği ve işe iade talebi yanında sendikal tazminat taleplerine ilişkindir.

Davada, davacı tarafça fesih bildiriminden itibaren bir aylık hak düşürücü süre içerisinde arabuluculuk yoluna başvurulduğu, arabuluculuk anlaşmazlık tutanağı düzenlendikten sonra davanın yasal süresi içerisinde açıldığı, davacının belirsiz süreli iş sözleşmesi ile çalıştığı, işyerinde çalışan işçi sayısının otuzun üzerinde olduğu, davacının iş güvencesi kapsamı dışında kalan işveren vekili veya yardımcısı konumunda olmadığı hususları sabit görülmüştür.

Taraflar arasında feshine ilişkin uyuşmazlık bulunmaktadır. Davacı taraf iş sözleşmesinin sendikal nedenle feshedildiğini ileri sürmekte, davalı taraf ise iş sözleşmesinin feshinin sendikal nedene dayanmadığını savunmuştur.

Feshin haklı veya geçerli nedene dayandığını ispat yükümlülüğü işverene aittir. İşveren fesih sebebi olarak dayandığı haklı veya geçerli fesih sebeplerini somut delillerle ispatlayacaktır.

Sendikal bir nedenle iş sözleşmesinin feshi hâlinde işçi, feshin geçersizliğinin tespiti ile işe iadesine dair dava açma hakkına sahiptir. İş sözleşmesinin sendikal nedenle feshedildiğinin tespit edilmesi hâlinde, 4857 sayılı Kanunun 21. maddesine göre işçinin başvurusu, işverenin işe başlatması veya başlatmaması şartına bağlı olmaksızın sendikal tazminata karar verilir. İşçinin işe başlatılmaması hâlinde, ayrıca 4857 sayılı Kanunun 21. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen tazminata hükmedilmez.

İş sözleşmesinin sendikal nedenle feshedildiği iddiası ile açılacak davada, feshin nedenini ispat yükümlülüğü işverene aittir. Feshin işverenin ileri sürdüğü nedene dayanmadığını iddia eden işçi, feshin sendikal nedene dayandığını ispatla yükümlüdür.

Fesih dışında işverenin sendikal ayrımcılık yaptığı iddiasını işçi ispat etmekle yükümlüdür. Ancak işçi sendikal ayrımcılık yapıldığını güçlü biçimde gösteren bir durumu ortaya koyduğunda, işveren davranışının nedenini ispat etmekle yükümlüdür.

Sendikal tazminat davalarında ispat yükünün işçide olduğu hallerde, işyerinde çalışan ve sendikaya üye olan işçilerin sayısı, hangi tarihlerde üye oldukları, üyelikten çekilen işçilerin olup olmadığı, işyerinde çalışmakta olan işçilerin bulunup bulunmadığı, aynı dönemde yetki prosedürünün işletilip işletilmediği, işyerinde önceki dönemlerde toplu iş sözleşmelerinin bağitlanıp bağitlanmadığı, yeni işçi alınıp alınmadığı ve alınmışsa yeni işçilerin sendikalı olup olmadığı hususları araştırılmalıdır.

Tüm dosya kapsamı ve Türk Metal Sendikası ile ÇSGB'nın cevabi yazıları ve SGK kayıtları, üyelikten istifa eden işçi ve çıkarılan işçi sayıları, davacının Sendika üyesi olduğu tarih ile iş akdinin feshedildiği tarih, davacı tanıklarının beyanları ile birlikte değerlendirildiğinde ilk derece mahkemesince aksi yönde sonuca varılmış ise de davalı işverence yapılan feshin geçerli olmadığı ve feshin sendikal nedene dayalı olduğu anlaşılmaktadır. Dairemiz kaldırma kararı doğrultusunda yapılan incelemede; ÇSGB Rehberlik ve Teftiş Kurulu tarafından davalı işyeri hakkında düzenlenen 04/01/2022 tarih 9629 sayılı müfettiş raporu ile davalı hakkında verilen idari para cezasının Çorlu 2. Sulh Ceza Hakimliği'nin 27/10/2022 tarih 2022/3560 Esas sayılı kararı ile kesinleştiği, davalı hakkında Sendikal Hakların Kullanılmasının Engellenmesi suçundan Çerkezköy Cumhuriyet Başsavcılığının 2022/272 Esas sayılı dosyası üzerinden yürütülen soruşturmada ise 08/02/2024 tarih ve 2024/1973 sayılı karar ile Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar verildiği, kararın Çorlu 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 06/03/2024 tarihli ve 2024/823 D.İş sayılı kararı ile kaldırıldığı ve soruşturmanın devam ettiği, somut olayda sendikal yapılaşmanın yoğun olduğu ileri sürülen 2021 Aralık - 2022 Nisan döneminde işten çıkarılan 71 işçinin 41'inin sendikalı 30'unun sendikasız olduğu anlaşılmakta ise de somut olayda davacının işten çıkartıldığı dönemde sendikalaşmanın yoğunlaştığı, davacı ve diğer işçiler işten çıkartıldıktan sonra davalı iş yerindeki sendikalaşmanın hızla gerilediği, öte yandan somut olayda; 2021 Aralık - 2022 Haziran döneminde iş akdi feshedilen bir kısım işçilerin açtıkları işe iade davalarında feshin sendikal nedenlere dayandığının kabul edildiği, bu kararların İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi incelemesinden geçerek kesinleştiği anlaşılmaktadır.(İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 51. Hukuk Dairesinin 16/11/2023 Tarih 2023/1029 Esas 2023/1825 Karar, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 51. Hukuk Dairesinin 16/11/2023 Tarih 2023/1030 Esas 2023/1826 Karar sayılı ilamları). Ayrıca aynı taleplerle açılan davaların bir kısmında aynı tarihlerdeki fesihler dairemizce de sendikal olarak görülmüş ve kararlar kesinleşmiştir. (Dairemizin 16/01/2025 tarih; 2025/37 Esas 2025/73 Karar, 2025/38 Esas 2025/74 Karar, 2025/39 Esas 2025/75 Karar sayılı ilamları). Bu açıklamalara göre, bu haliyle davalı işveren

feshinin sendikal nedenlere dayandığı kabul edilerek davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken reddi isabetli olmamıştır. Davacı istinaf itirazlarında haklı olup ilk derece mahkemesi kararı kaldırılarak esas hakkında yeniden hüküm kurulmasına ve davanın kabulüne karar vermek gerekmiştir.

Somut olayda feshin sendikal nedenlere dayandığı anlaşıldığından davacının 1 yıllık brüt ücreti tutarındaki sendikal tazminatı ve 4 aylık boşta geçen süre ücretinin dairemiz kaldırma kararından önce tanzim olunan ve dosya kapsamına uygun görülen bilirkişi raporu doğrultusunda parasal olarak belirlenmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle; istinaf sebepleri ve kamu düzeni ile sınırlı olarak yapılan değerlendirmeye göre, davalı işveren feshinin sendikal nedenlere dayandığı dikkate alınarak davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken mahkemece aksi görüş ile davanın reddine karar verildiği anlaşılmış ise de kanunun olaya uygulanmasına ilişkin bu hatanın düzeltilmesi için yeniden yargılama yapılmasına gerek bulunmadığından, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile HMK'nın 353/1-b.2 ve 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 20/3'üncü maddeleri uyarınca ilk derece mahkemesi kararı kaldırılarak esas hakkında yeniden hüküm kurulmasına ve davanın kabulüne karar vermek gerektiği kanaatine varılarak aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM : Gerekçeleri yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davacının istinaf başvurusunun **KABULÜ** ile ilk derece mahkemesi kararının, HMK'nın 353/1-b.2 maddesi gereğince **KALDIRILMASINA**,

2-Davanın **KABULÜNE**;

2.1-Davalı şirket tarafından yapılan feshin **GEÇERSİZLİĞİNE** ve davacının **İŞE İADESİNE**,

2.2-Davacının başvurusu, işverenin işe başlatması veya başlatmaması şartına bağlı olmaksızın tazminat miktarının sendikal fesih nedeni dikkate alınarak takdiren davacının 1 yıllık brüt ücreti tutarı olan 67.200,00 TL olarak **BELİRLENMESİNE**,

2.3-Davacının işe iadesi için süresi içerisinde işverene başvurusu halinde Mahkeme kararının kesinleşmesine kadar çalıştırılmadığı süre içinde en çok 4 aya kadar doğmuş bulunan ücret ve diğer hakların toplamı olan net 21.588,57 TL'nin davalıdan tahsili gerektiğinin **TESPİTİNE**,

2.4-Davacının süresinde işe başlatılması durumunda varsa bu alacaktan peşin ödenen kıdem ve ihbar tazminatının mahsubuna,

3-Harçlar kanunu gereğince alınması gereken 615,40 TL harçtan davacı tarafından yatırılan 80,70 TL peşin harcın mahsubu ile bakiye 534,70 TL harcın davalıdan alınarak hazineye gelir kaydına,

4-Arabiluculuk aşamasında Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanan 680,00 TL arabuluculuk giderinin davalıdan alınarak hazineye gelir kaydına, zorunlu arabuluculuk giderlerinin tahsiline ilişkin işlemlerin ilk derece mahkemesi tarafından yerine getirilmesine, daha önce yazılan harç tahsil müzekkeresinin iptaline,

5-Davacı tarafından yapılan 80,70 TL peşin harç, 80,70 TL dava başvurma harcı, 1.683,10 TL istinaf başvurma harcı, istinaf öncesi ve sonrası yapılan 1.530,00 TL yargılama gideri olmak üzere toplam 3.374,50 TL yargılama giderinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,

6-Davalı tarafından yapılan yargılama giderlerinin kendi üzerinde bırakılmasına,

7-Davacı kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden dairemiz karar tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT uyarınca 30.000,00 TL maktu vekalet ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,

8-Davacı tarafından yatırılan istinaf peşin karar harcının istek halinde davacıya iadesine,

9-İstinaf incelemesi duruşma açılmaksızın dosya üzerinden yapıldığından taraflar lehine istinaf vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

10-Taraflarca yatırılıp kullanılmayan gider avansı var ise yatıran tarafa iadesine,

11-Kararın tebliği ve harç tahsili işlemlerinin İlk Derece Mahkemesince yerine getirilmesine,

Dair; dosya üzerinden yapılan inceleme sonunda, 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 8/1-a ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 20/3 maddeleri uyarınca mahiyeti itibarıyla KESİN olarak 20/02/2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.